

Nú má ætlan leggjast fyri framtíðina

At uttanlandsskuldin er umlögð til bilig statslán, og at danir fylla holið á hesari figgjarlógini er gott, men ikki nóg mikið. Nú er tað okkara túrur, at vísa at vit duga. Vit skulu spara. Neyðugt verður við fortreytum fyri at ilögur vevrða gjørdar. Vit mugu viðurkenna týðningin góð sölufólk hava. Ein hugburðarbroying skal til. Framtíðar stóða føroyinga skal takast upp til viðgerðar. Hetta krevur eitt opið demokratiskt orðaskifti, har yvirliðið ræður og smáligt fjas verður lagt til síðis, skrivar Heini á Myrini

Vit eiga at takka dønnum fyri, at teir nú bjarga okkum úr tí figgjarliga ófyrir, vit hava rent okkum út í. Og vit eiga at sláa fast, at tað ikki eru danir, sum eiga skuldina av okkara stóðu - sum ávís vilja vera við. Hvorki danir ella heimastýrislógir eiga skyldina. Vit eiga hana sjálf, púra einsamøll. Tað vóru vit, sum vildu loyva og hava privatu láni til villar ilögur. Tað vóru vit, sum vildu hava almennu láni til havnir, tunnar, sjúkrahús o.s.f. Tað vóru vit, sum ikki vildu hava efrilitt og stýring av lántøkum og peningastreymum.

Ti er tað púra burturvið at geva heimastýrislógir skyldina. Vit kundu líka so væl givið jólamanninum skyldina.

Nýttust ikki at skruva høvdið av

At allir pengakassar stóðu opnar fyri okkum, er eingin umbering fyri, at vit skruvaðu høvdið av og tóku øll tey lán, vit kundu. Vit høvdu møguleikan at hugsa okkum um, kanna verkætlanirnar neyvari, kanna um tær høvdu møguleika fyri at bera seg. Kanna um tað var rætt at seta seg í so stóra skuld o.s.f. Ti vit vistu at skuldin skuldi gjaldast aftur, men tað vildu vit ikki. Her er ikki bert talan um einstakar persónar, men um okkum øll, hóast summi hava størri skuld enn onnur.

Orsökina at finna í ungu tíðini

Kanska er orsökina at finna í tí, at vit eru ein ungur tjóð. Vit vóru ikki von við fyrirsitingarlígar ábyrgdir. Fólkíð helt hetta vera óneyðugt fjas.

Sjónarmið

Ongan landsbanka. Onki P-tal. Almenn stýring og efrilitt í síni heild var fjas. Vit minnst hvussu ávisir persónar við stóru undirtøku millum fólk hildu at okkara nú sundursorlaðu bankar kláraðu landsbankauppgávuna betur enn ein almennur landsbanki. Vit minnst sjúkligu mótsøðuna móti P-talinum. Og vit minnst hvussu almenn stýring í síni heild var einkisgjørð. T.d. hagstovan hevði valeyst av fólk. Eg haldi vit hava sæð úrslitið.

Vit mugu vísa sölufólki virðing

Vit føroyingar eru tíverri ikki enn rættliga komir úr veiðisamfelagnum. Hetta sæst ikki minst av tí máttinum, vit vírða sölufólk. Millum fólk er ein handilsmaður ikki rættliga virður. Mappudýr, ónytt, snúltari. Hasi toldi ikki at vera í Danmark, varð sagt. Vit mugu vírða hesi fólk og geva hesum handverki umstøður at trívast í. Gera vit ikki tað, vilja vit framhaldandi vera rávøruveitarar, eitt U-land. Vit mugu sleppa tvangstankunum, at søla og fyrisiting ikki eru føroysk fynbrigdi.

Føroyskt annað enn húðarskógvar

Føroyskt hevur verið sagt at vera húðarskógvar. Føroya Fólks, tórv, fiski-maðurin, arbeiðsmaðurin, hetta var føroyskt. Ikki klæðningurin, svarta-skógvarnir, telefonin,

starvsmaðurin, solumaðurin, mappudýrið, hetta var ikki føroyskt. Og merkist tað enn í føroysku skúlabókunum og undirvísingini, har nýggja tíðin fær alt ov lítið rásarum. Nýggja unga tjóðin ella vit vendu, kanska ikki ónatúrliga, kikanum beint móti nálvanum og fóru at granska fortíð okkara. Men tíverri gjørdust útlendsk mentan, nýggir tankar til imperialismu. Vit gjørdust so serstøk, at vit sóu ongan annan og bert okkara gamla. Við slíkum hugburði kemst ikki langt.

Hugburðarbroying skal til

Eg haldi, at tað er við at verða klárt fyri okkum, at tað er ein fullkomin hugburðarbroying, sum skal til. Hon er útbetur í ávisan mun farin fram. Vit hava í ávisan mun skilt, at tað er neyðugt við góðari almennari stýring. Men vit skilja ikki, at tað eru sterkar marknaðarkrefur, vit hava ímóti okkum, tá ið vit skulu okja um virði á tí tilfeingi, vit hava. Vit halda enn, at vit bert við at framleiða, kunnu selja. Soleiðis er tað ikki. Og tað mugu vit skilja. Tað skal leggjast ein mívís atlan fyri hvussu hetta skal gerast. Og eitt er víst, hetta verður ikki gjørt eftir einum degi. Aðrástáðni nýtist eingin hugburðsbroying. Eitt nú við almennum ilögum. Gásadalstunnlin og undirsjovartunnlin kunnu ikki byggjast, tað sigur

seg sjálf. Vit eru á veg úr veiðisamfelagnum.

Vit mugu spara

Tað er greitt at vit ikki kunnu gera fleiri almennar ilögur. Men neyðugt verður eisini at spara á almenna oknum. Vit kunnu ikki við tí samferðslukervi vit hava framhaldandi hava try sjúkrahús, tað kann ikki verða annað enn alt ov kostnaðarmikið. Latíð okkum eisini hyggja at almennu stovnunum frá margletistíðunum. Tað línast almennir stovnar, sum bólgnaðu dekan ov nógv, og aðrir komu, sum vit nú tíverri mugu siga ikki eru neyðugir. Ella sagt á ein annan hátt, vit hava ikki ráð til hesar stovnar. Tó eiga vit at ansa eftir fólkaskúlanum. Hann má ikki skerjast meira. Hyggið heldur aðrástáðni. Annað, sum ansast má eftir at vit ikki skerja, er tað sum hevur við okkara samleika at gera, føroyskt mál og spja. Eitt universitet í Føroyum til annað enn mál og søgu hava vit ikki ráð til. Annars eini góð ráð, hyggið at teimum, sum rópa harðast.

Eina ætlan fyri framtíðina

Okkum vantar eisini eina ætlan fyri oyggjarnar. Her má tað vera eitt krav, at ein ætlan verður gjørd yvir, hvar hvat skal vera. Ikki bert fyri fiskivinnuna. Og ikki bert figgjarliga. Men eisini t.d. fyri hvar vit skulu ala? Hvar skal ein stór høvuðshavn vera? Hvar skal ein møgulig oljuhavn verða? d.s.f. Alt kann ikki vera gjaldað, og alt kann ikki vera á sama stað. Her má ein ætlan til, sum kann leggja sum grundarlæg fyri politiskum avgerðum í framtíðina.

Nýggj valskipan

Neyðugt er at vit fáa eina

nýggja valskipan. Eina valskipan, sum byrgir fyri lokalpolitikkunum. Hesin politikkur hevur leingi torðað fyri, at vit kunnu fáa eina heildarætlan fyri alt landið. Ti er neyðugt, at ein nýggj valskipan leggur eitt grundarlag fyri, at vit siggja Føroyar sum eina heild, og kjakast út frá hesum. Burtur við sundurlýðindinum.

Skilja týðningin av nýggju stóðuni

Tað er alneyðugt at fólkíð skilur týðningin av nýggju umstøðunum, og at tjóðskaparmenn leggja líka stóran dent á framtíðina hjá føroyingum í sambandi við útdandið sum tjóðskap bert fyri okkum sjálf við einum fjórðings eyga vendum móti Íslandi. At bert ein lítill elita tekur avgerðir um okkara framtíð, førir ber til ónøgd og misskiljingar. Framtíðin er trupul og týðningarmiklar avgerðir skulu takast. Ti er avgerandi, at fólkíð verður tikið við í avgerðirnar. Einkilandsstýri kann klára seg fyri uttan.

Ilögur mugu gerast í vinnulívið

Vit hava harðliga brúk fyri ilögum í føroyska vinnulívið. Hetta týkist tó at verða trupult, um vit sjálf skulu gera tær. Fólk hava ongan pening tókun. Peningastovnarir eru tómir, har er enná hol í botninum. Danski peningurin røkkr bert til at tetta hetta hol, tíverri. Landskassin er tómur, og harumframt er eisini skeift at brúka henda pening til vinnulívið, tó at byrjunarstøðul eigur at verða latin góðum hugskotum. Hetta merkir, at vit skulu hava ilögur í føroyska vinnulívið, má peningurin koma uttanifrá. Og skulu vit hava ilögur uttanifrá, mugu vit hava trygg politisk og

figgjarlig viðurskipti, og hartil eisini viðurskipti á hesum økum, sum onnur lætt kunnu seta seg inn í.

EF má viðgerast

Vit mugu taka EF kjakið upp. Hetta er hóast alt okkara næstu granni, og vil hann ávirka og í stóran mun stýra gongdini í okkara landi, um vit vilja tað ella ikki, um vit eru innantfyri ella ikki. Eg óttast sjálvur stórliga fyri, at vit fáa ikki útlendingar at gera ilögur í Føroyum so leingi vit eru uttanfyri. Og ilögum hava vit harðliga brúk fyri. Vit megna tað neyvan sjálf, so sum stóðan er nú. Heldur ikki nú danir hava hjálpt okkum so stórliga við okkara figgjartrupulleikum.

Gjalda skuldina aftur

Latíð okkum gera alt fyri at gjalda skuldina skjótt aftur. Vit mugu spara, gjalda meira skatt um neyðugt og verða afturhaldin í lønarspurningum. Stóra skuldin er eitt haft, sum tekur alt sjálvræði frá okkum. Soleiðis eru treytirnar, tá ið ein hevur selt seg til fanan. Latíð okkum gera alt fyri at koma uppundan aftur, so vit fáa sjálvsræðingina aftur.

Opna kjakið stóran týðning

Ti er tað av stórum týðningi, at vit nú fáa eitt opið alment kjak um hesi viðurskipti. Eitt kjak har tað ikki eigur at verða neyðugt at biðja fólk við innliti um at siga sína hugsan, men at tey gera tað óbiðin. Tíverri hevur tað ikki hildið verið "fint" millum hesi, at siga sína hugsan uttan at verða biðin. Eg biði tykkum, gloymið tað fina. Gerið hetta fyri tykkara egna skuld og okkara.

Heini á Myrini,
Tórshavn

